

CEDMO Trends:

7. vlna očima Medianu:

Espresso

OBSAH ZPRÁVY

1 Základní parametry

1.1 Specifika šetření

2 Aktuální trendy

3 Vnímané vystavení dezinformacím

4 Vnímání aktuálních narativů

5 Dezinformace, které nejčastěji zaujaly

1 Základní parametry

Název výzkumu:	CEDMO Trends: <i>Česká společnost v době změn</i> (7. vlna)
Termín hlavního sběru dat:	13. 10. 2023 – 30. 10. 2023
Cílová skupina:	populace 16+
Způsob výběru respondentů:	kvótní výběr
Opora nastavení kvót:	ČSÚ
Sledované kvóty:	pohlaví, věk, vzdělání, kraj, velikost místa bydliště, užívání internetu, volební chování v parlamentních volbách 2021 a prezidentských volbách 2023
Metoda sběru:	CAWI, panelový výzkum
Celkem platných dotazníků:	3 197

1.1 Specifika šetření

Zadavatelem výzkumu je Univerzita Karlova, resp. výzkumné pracoviště CEDMO NPO a realizátorem projektu společnost MEDIAN. Vedoucí výzkumného týmu za Univerzitu Karlovu je Václav Moravec, vedoucí výzkumného týmu za MEDIAN je Přemysl Čech a Lukáš Kutil. Zadání dotazníku připravil zadavatel a jeho konečná verze byla sestavena ve spolupráci s dodavatelem. Administrace dotazníku probíhala elektronicky. Výběr respondentů byl proveden z Online panelu MEDIAN. Respondenti byli rekrutováni dle kvótního předpisu schváleného zadavatelem.

Tento projekt je financován z Nástroje pro oživení a odolnost EU.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

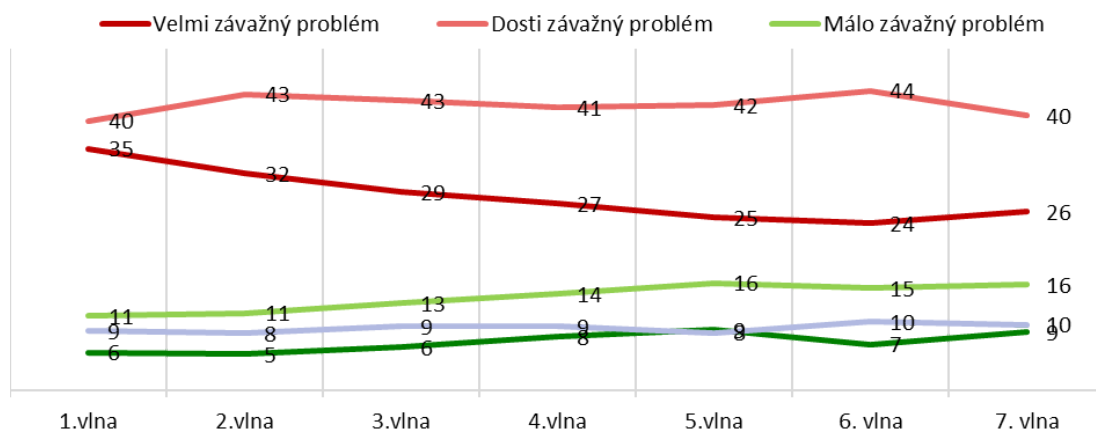
Národní
plán
obnovy

2 Aktuální Trendy

V sedmé vlně výzkumu CEDMO Trends bylo identifikováno několik nastupujících trendů, některé trvající trendy byly potvrzeny a jiné pro současnou chvíli pozastaveny.

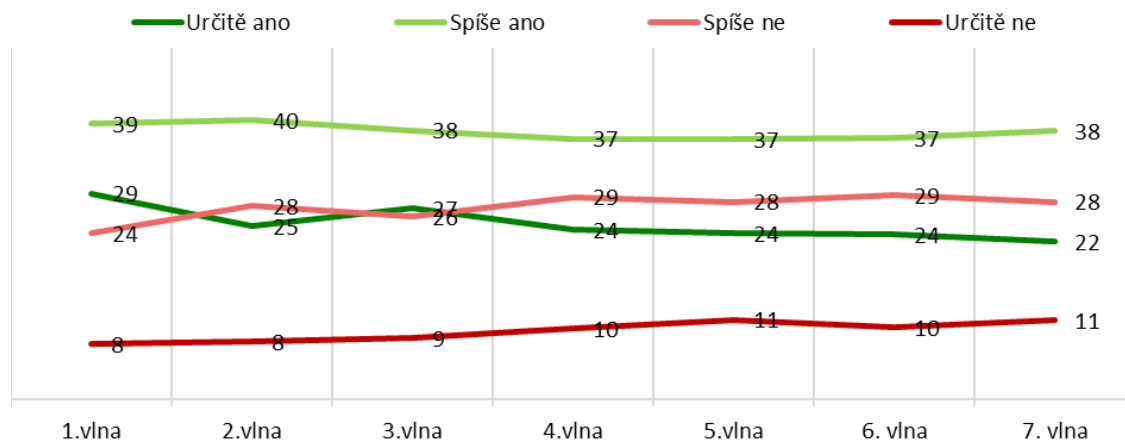
- Objevuje se nárůst počtu lidí, kteří se necítí být dezinformacím vůbec vystaveni
- Poprvé od březnového měření přestal ubývat počet lidí, kteří vnímají šíření nepravdivých informací jako „velmi závažný problém“
- Z dlouhodobého hlediska mírně klesá počet lidí, kteří se domnívají, že šíření dezinformací určité ohrožuje bezpečnost ČR
- Povědomí o pravdivých mediálně komunikovaných narativích po růstu v posledních čtyřech měsících nyní prudce kleslo. Obeznamenost s nepravdivými narativy v posledních dvou vlnách klesá
- Z dlouhodobého hlediska roste vnímaná věrohodnost u pravdivých narativů
- Důvěra v narativy ve prospěch současné vlády nebo premiéra poslední dobou přestala klesat
- Postoje související s fungováním demokracie v ČR se v posledních měsících stabilizují

3 Vnímané vystavení dezinformacím

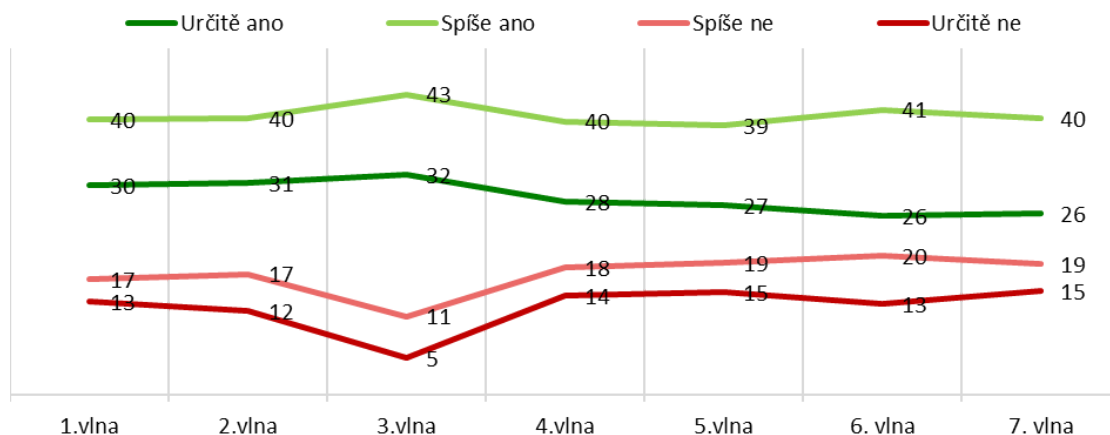
IP04. Jak závažným problémem je podle Vás šíření nepravdivých a manipulativních informací (někdy též označovaných jako „dezinformace“) po internetu?
N=3197

Trend upadající popularity „velmi závažný problém“ se poprvé od prvního měření zastavil. Po propadu na nejnižší (záříjovou) hodnotu 24 % se v 7. říjnové vlně hodnota odpovědi zvedla na 26 %. Trend mírně rostoucí popularity odpovědi „vůbec to není problém“ se po záříjové pauze opět navrátil (v současnosti na 9 %).

IP05. Myslíte si, že šíření nepravdivých a manipulativních informací (někdy též označovaných jako „dezinformace“) ohrožuje bezpečnost České republiky?
N=3197

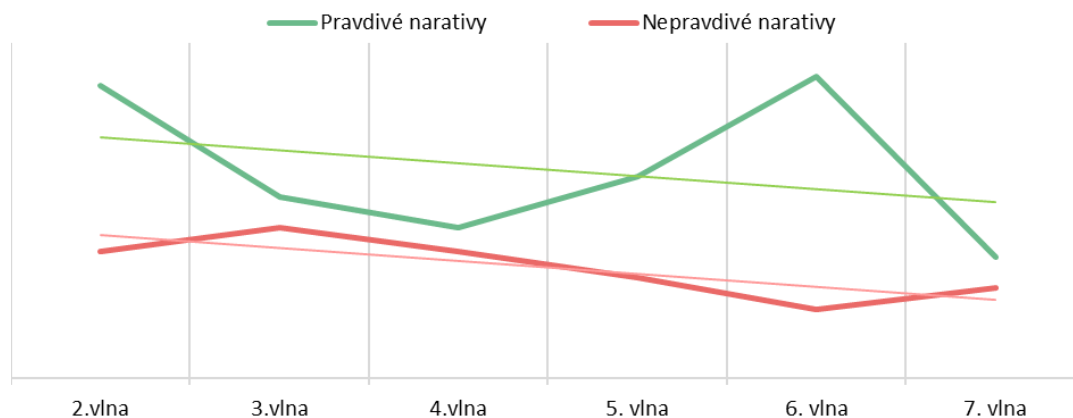
Pokračuje trend slabého růstu u odpovědi „určitě ne“ pokračuje (v současnosti na 11 %), jeho propad v minulém měření neznamenal zastavení trendu. Popularita odpovědi „určitě ano“ z dlouhodobého hlediska klesá (v současnosti na 22 %). Zastavil se trend slabého růstu u odpovědi „určitě ne“ pokračuje (ze 7,8 % na 8,1 %, resp. 8,6 %, 10,0 %, na 11 % a opět na 10 %). Popularita odpovědi „určitě ano“ byla rovněž stabilizována (z 29 % na 25 %, poté na 27 % a v poté ustálení na 24 %).

IP07. Je správné, když stát omezí nebo znemožní působení médií, která šíří nepravdivé či manipulativní informace (někdy též označované jako „dezinformace“)?
N=3197

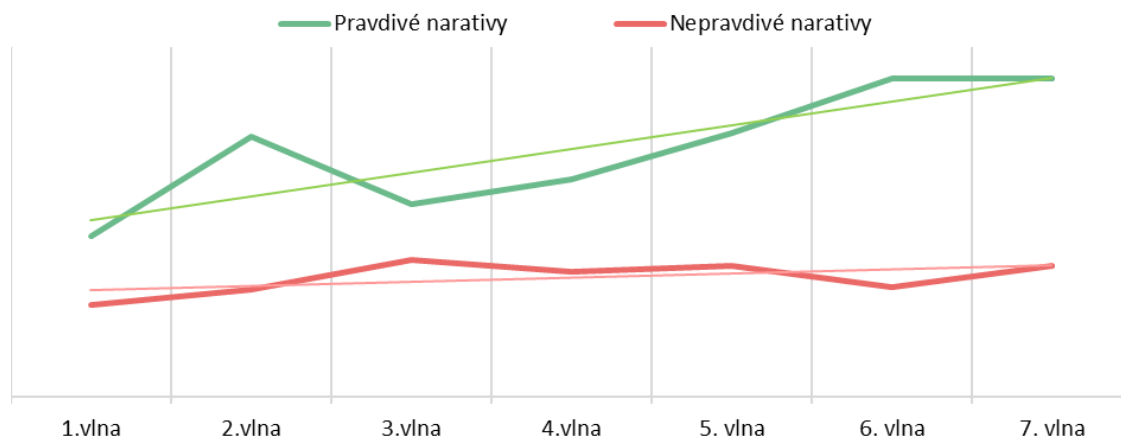
I nadále považují dvě třetiny respondentů za správné, aby stát disponoval nástroji k omezení působení médií, která šíří nepravdivé či manipulativní informace. Popularita odpovědi, že dezinformace by se „určitě“ neměly omezovat ze strany státu, se poslední dobou stabilizoval (nyní na 15 %). Popularita odpovědi „určitě ano“ se stabilizovala, v současnosti se nachází na 26 %.

4 Vnímání aktuálních narativů

DEZP. Do jaké míry máte povědomí o následujících zprávách, resp. informacích?

Oproti šesté vlně sběru dat toto znamená významný pokles povědomí o pravdivých narativech, z 54 % v 6. vlně na 22 % v 7. vlně. Obeznamenost s pravdivými narativy se pohybovala mezi 18 % a 26 %, přičemž nejpoblárnějším byl narativ o odhalení BIS. Obeznamenost s nepravdivými narativy se pohybovala mezi 8 % a 34 %. Nejpoblárnějším dezinformačním narativ (a zároveň jediným s popularitou nad 20 %) byl narativ o zvýšené míře kriminality u ukrajinských občanů.

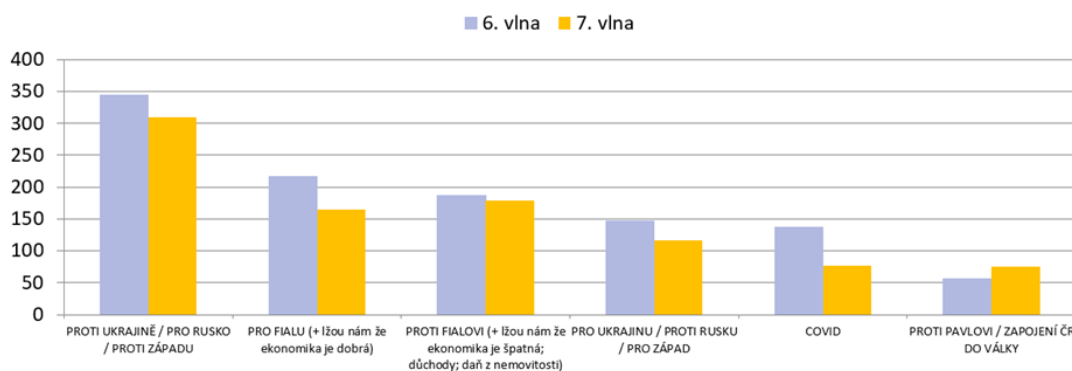

DEZ. Do jaké míry považujete následující zprávy za nevěrohodné, nebo naopak věrohodné?

První místa v žebříčku obsadily narativy o kriminalitě ukrajinských občanů a o umístění ČR na žebříčku vyspělých zemí světa (oba dosáhly nad 40 %).

Trend posilování popularity nepravdivých narativů, v posledních třech vlnách, který se v 6. se v 7. vlně opět vrátil na srpnové hodnoty. V současnosti se průměrná důvěryhodnost dezinformačních narativů pohybuje na 30 % (25 % v minulé vlně). Pravdivé narativy se zároveň drží nad 70 % hranicí důvěryhodnosti (od minulé vlny). Trend postupně klesající důvěry v mainstreamově komunikované narativy, o kterém se uvažovalo na základě dat v červnové a květnové vlně, je zřejmě zcela vyloučen.

5 Dezinformace které nejčastěji zaujali

IP01A. Popište vlastními slovy, jaká nepravdivá či manipulativní informace (někdy též označovaná jako „dezinformace“) Vás v uplynulém měsíci zaujala?

Jako dezinformační považovali respondenti častěji jako vždy narativ zaměřený protiukrajinsky, protizápadně nebo proruský. Narativy opačné obsadily 4. místo v žebříčku, stejně jako v poslední vlně – a o místo níže než v předposlední vlně.

Narativy proti Petru Fialovi tentokrát předběhly narativy pro Petra Fialu a umístily se na 2. místě (179 bodů vs. 165 bodů). Potvrzuje se trend zaznamenaný v minulé vlně, kdy opadá nižší podpora vládě, alespoň v tom smyslu, ve kterém je možno ji číst v této konkrétní otázce dotazníku.

Narativy pro Petra Fialu a zprávy o dobré ekonomické situaci ČR, které respondenti považují za dezinformační, se nachází v závěsu na 3. místě.

Oproti minulé vlně se zvýšil počet respondentů, kteří považují narativy zaměřené proti prezidentu Petru Pavlovi za dezinformační čili podpora prezidenta v tomto smyslu roste.

Klesá popularita narativů týkajících se COVIDu a obecně zdravotní tematiky.

Na srovnatelných hodnotách se drží narativy týkající se Médíí / žurnalistiky / tendenční prezentace informací a narativy týkající se environmentálních témat a konkrétních osob.

Narativy týkající se Andreje Babiše dále klesají, stejně tak narativy týkající se DCA, ČSFR, brouků v jídle, migrace a reklamy.